

mgr Agnieszka Kosmecka

Streszczenie

Zaprezentowane przeze mnie dzieło artystyczne ma na celu ustalenie miejsca fantazji organowych napisanych przez Augusta Freyera i Johanna Petera Emiliusa Hartmanna w perspektywie genologicznej. Ponadto dysertacja podejmuje próbę umieszczenia znaczenia opisywanych form oraz roli wybranych kompozytorów w perspektywie historii literatury organowej oraz w szerszym kontekście kulturowo-historycznym. Fantazje organowe obu kompozytorów wykazują wiele formalnych oraz stylistycznych analogii. Obaj artyści w swoich dziełach konsekwentnie prezentowali język muzyczny wczesnego romantyzmu, który zainspirował oraz stał się punktem wyjścia dla kolejnych pokoleń kompozytorów. Ich twórcza działalność przyczyniła się do wzbogacenia kanonu literatury organowej, stając się istotnym impulsem początkującym tradycję koncertowej muzyki organowej w Polsce (Freyer) oraz w Danii (Hartmann).

Dzieło artystyczne składa się z dwóch części: nagrania (zawierającego fantazje organowe wybranych kompozytorów) oraz jego opisu. Na płycie CD odnaleźć można następujące utwory:

August Freyer (1803-1883)

1. *Fantazja koncertowa f-moll op.1*
2. *Wariacje koncertowe E-dur na temat rosyjskiej pieśni narodowej A. Lvoffa op. 2*
3. *Wariacje koncertowe es-moll na temat rosyjskiej pieśni kościelnej Bortniańskiego op. 3*

Johann Peter Emilius Hartmann (1805-1900)

4. *Fantazja A-dur*
5. *Fantazja f-moll op. 20*

Część opisowa dzieła artystycznego została podzielona na cztery części. Rozdział I stanowi próbę zmierzenia się z terminologicznymi aspektami zjawiska jakim jest fantazja. W niewielkim stopniu stanowi on rys historyczny; to raczej jego załączek, bo też nie o dokładną

periodyzację formy tutaj chodziło. Uwzględnia najważniejsze momenty w procesie przekształceń gatunku. Fantazję jako kumulację wielu fenomenów należy bowiem rozpatrywać w nieco szerszym wymiarze niż płaszczyzna twórczości organowej. Rozdział II opisuje – po części – sylwetkę oraz działalność Freyera. W dużym stopniu składa się na niego szczegółowa analiza dzieł koncertowych kompozytora. W analogiczny sposób skonstruowano kolejną odsłonę pracy – Rozdział III. Został on poświęcony duńskiemu kompozytorowi i jego fantazjom organowym. Także i tu szczegółowa analiza pozwoliła na dostrzeżenie istotnych cech stylistycznych, konstytutywnych dla tych dzieł Hartmanna. Wnioski wyprowadzone z zestawienia obu stylów twórczych zawierają się w krótkim podsumowaniu. Część zamykająca dysertację – Rozdział IV – jest niezbędnym komentarzem do zarejestrowanego na płycie dzieła artystycznego. Dotyczy instrumentu, na którym program był wykonywany, jego budowy i dyspozycji. Uwzględniono w nim także zestawy głosów użyte w nagraniu, w poszczególnych częściach utworów. Ponadto opisano w tym miejscu wybrane problemy wykonawcze i interpretacyjne. Całość rozprawy została podsumowana słowem końcowym, będącym zestawieniem najważniejszych wniosków dysertacji.